

Motion till riksdagen 2008/09:Sk286

av Oskar Öholm (m)

Biologisk mångfald och stärkt äganderätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna till skattefri ersättning till markägare vid tecknande av naturvårdsavtal.

Motivering

Mycket stora landområden i Sverige består av produktiva skogsmarker. Skogsbruket förvaltar en förnybar resurs som ger ca 90 000 arbetstillfällen i hela landet och 123 miljarder årligen i exportinkomster. Skogen har också mycket stor betydelse för rekreation, turism och inte minst bevarandet av den biologisk mångfalden. Ungefär 300 000 människor i Sverige är privata skogsägare, och tillsammans äger de hälften av all skogsmark i landet. Mindre än 20 % av skogen ägs av staten och resterande ca 30 % ägs av de privata skogsbolagen.

Enligt miljö kvalitetsmålet Levande skogar ska 900 000 hektar undantas produktion till år 2010. Syftet är att långsiktigt skydda skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion samt bevara den biologiska mångfalden, kulturmiljövärden och sociala värden. Med tanke på ägarbildningen har de privata skogsägarna en uppenbart viktig roll i arbetet för att nå målet om 900 000 hektar avsatt mark. Skogsägarna har även själva tagit på sig att frivilligt avsätta mer än hälften av miljömålet, 500 000 hektar mark från produktion, och det är ett mål som redan är uppnått.

För att avsätta de återstående 400 000 hektaren mark angivna i miljömålet Levande skogar arbetar myndigheterna på regeringens uppdrag med ett antal formella naturvårdsinstrument. Alternativen för att formellt avsätta mark från produktion är i nuläget begränsat till naturreservat, naturvårdsavtal eller biotopskyddsområden. Alla tre alternativen syftar till att undanta skogsmark från

Fel! Okänt namn på

produktion genom olika former av avtal med markägaren med olika nivå på intrång i äganderätten.

Naturvårdsavtal är civilrättsliga avtal som reglerar skötseln och ersättningen av ett område med höga naturvärden. Avtalen, som träffas av Skogsstyrelsen, ses som en del av det långsiktiga skogsskyddet och tecknas normalt på 50 år. Äganderätten till marken och jakträtten påverkas ej. Denna form av avtal upplevs oftast som positiva av markägare och garanterar ett ömsesidigt intresse mellan parterna för bevarandet av höga naturvärden. Statskontoret skriver i sin rapport Skyddet av levande skogar 2007:14 att ”missnöje med skyddsprocessen är den klart viktigaste orsaken till att skogsägare är negativa till skydd på egen mark. Mjuka skyddsåtgärder och hög grad av delaktighet minskar konflikterna mellan myndigheterna och markägaren. Ur detta perspektiv är avtalsbaserade processer att föredra framför offentlig reglering eller expropriation.”

Trots stor potential är tyvärr utfallet klen vad gäller tecknandet av naturvårdsavtal. Naturvårdsverket och Energimyndigheten skriver i rapporten ”Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken” att ersättningsnivån för naturvårdsavtal upplevs av många skogsägare som för låg, vilket gör avtalen mindre intressanta ur ekonomisk synvinkel. Ofta är det värdefull produktiv skogsmark med höga naturvärden som är aktuell. I skattelagstiftningen betraktas ersättningen för naturvårdsavtalen som inkomst från näringsverksamhet, vilket är ogynnsamt för skogsägaren som kan tvingas betala skatt med 60–70 % av inkomsten. Inkomsten får inte heller periodiseras efter det att Skatteverket ändrade praxis år 2005.

Föga förvånande har det varit svårt för Skogsstyrelsen att få den fart och omfattning i avtalsarbetet som myndigheten hade planerat. Miljömålsrådet har konstaterat att med samma låga takt i genomförandet som det varit hittills beräknas måluppfyllelsen bli omkring 50 % år 2010, dvs. bara hälften av målet om 50 000 hektar totalt sett för naturvårdsavtalen.

För att uppnå miljömålet Levande skogar krävs därför förstärkta ekonomiska incitament. Statskontoret har slagit fast att det finns goda grunder för antagandet att skogsägaren lättare kan godta en lägre kompensationsnivå vid avtalsbaserade skydd än vid tvingande intrång. En förbättring av incitamenten för naturvårdsavtalen skulle därför kunna innebära minskade kostnader för staten för naturvårdsarbetet och minska behovet av inskränkningar i äganderätten.

Förbättrade ekonomiska incitament i form av ersättningar borde också kunna förbättra kvaliteten i avsättningarna eftersom det ökar skogsägarnas intresse generellt att teckna avtal för områden med högre skogsbruksvärden. För att nå riksdagens uppsatta mål Levande skogar och skydda skogsmark med höga naturvärden bör därför regeringen undersöka möjligheterna till att skattebefria ersättningen som utgår vid undertecknandet av naturvårdsavtal.

Stockholm den 3 oktober 2008

Oskar Öholm (m)